

ΘΕΜΑ: Δέσμη προτάσεων για τη λειτουργία της διοικητικής δικαιοσύνης

1. Επισυνάπτεται κείμενο με προτάσεις για τη λειτουργία της διοικητικής δικαιοσύνης. Οι προτάσεις συγκροτούν μία δράση σε στενά μάλλον οριοθετημένη περιοχή, θα ήταν δε δυνατό να προσλάβουν πιλοτικό χαρακτήρα.

2. Το κείμενο θα μπορούσε να προωθηθεί για μελέτη και επεξεργασία στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Αθήνα, 12 Νοεμβρίου 1998

Θέμα : Δέσμη προτάσεων για τη λειτουργία της διοικητικής δικαιοσύνης

I

1. Οι ρυθμίσεις του πολυνομοσχεδίου του Υπουργείου Δικαιοσύνης αποτελούν ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας της διοικητικής δικαιοσύνης.

2. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η διοικητική δικαιοσύνη, επιβάλλεται πάντως η ανάληψη και νέων πρωτοβουλιών τόσο στο επίπεδο της νομοθεσίας όσο και στο επίπεδο των πρακτικών και δράσεων. Οι πρωτοβουλίες αυτές, που παρουσιάζονται στη συνέχεια, είναι αναγκαίες για να διευκολυνθεί περαιτέρω η εύρυθμη λειτουργία του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και να διαμορφωθούν προσφορότερες συνθήκες για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας.

3. Εν πρώτοις επιβάλλεται η επεξεργασία και προώθηση νέων νομοθετικών ρυθμίσεων για την απλούστευση της διαδικασίας κατάθεσης των ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των καθώς και τη συμπλήρωση ορισμένων διατάξεων του πολυνομοσχεδίου για το Συμβούλιο της Επικρατείας.

II

1. Ένα σημαντικό μέτρο για την απλούστευση της διαδικασίας κατάθεσης ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, αλλά και για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος ασφάλισης των δικηγόρων, είναι η κατάργηση των ενσήμων που επικολλώνται στα δικόγραφα. Τα ένσημα αυτά, που ενσωματώνουν εισφορές των δικηγόρων στα διάφορα ταμεία (π.χ. Ταμείο Νομικών, Ταμεία Προνοίας), θα μπορούσαν να αντικατασταθούν με μηχανογραφημένη απόδειξη. Συγκεκριμένα, ο δικηγόρος καταβάλλει το ποσό που αντιστοιχεί στα διάφορα ταμεία στον αρμόδιο δικαστικό υπάλληλο, ο οποίος υπογράφει τη μηχανογραφημένη απόδειξη, που εκδίδεται σε περισσότερα αντίγραφα. Σ' αυτήν αναφέρεται το ασκηθέν ένδικο μέσο ή βοήθημα, το όνομα του καταθέσαντος δικηγόρου

καθώς και το ποσό που αναλογεί σε κάθε ταμείο. Ένα από τα αντίγραφα παραμένει στον φάκελο της δικογραφίας, ένα εγχειρίζεται στο δικηγόρο και τα υπόλοιπα αποστέλλονται στα οικεία ταμεία. Επίσης, ο δικαστικός υπάλληλος καταθέτει, στο τέλος κάθε ημέρας, τα εισπραχθέντα ποσά σε τραπεζικούς λογαριασμούς των ταμείων.

Με τη λύση αυτή απλοποιείται η διαδικασία κατάθεσης των ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, και ταυτόχρονα εκσυγχρονίζεται η λειτουργία των Ταμείων και το σύστημα ασφάλισης των δικηγόρων.

2. Στο άρθρο 35 του πολυνομοσχεδίου προβλέπεται ότι ο οικείος δικαστικός σχηματισμός με απόφασή του που λαμβάνεται σε συμβούλιο μπορεί να απορρίπτει ένδικα μέσα που είναι προφανώς απαράδεκτα ή αβάσιμα. Η σχετική απόφαση κοινοποιείται σ' αυτόν που άσκησε το ένδικο μέσο, ο οποίος με αίτησή του μπορεί να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο. Η ρύθμιση αυτή εντάσσεται σε δέσμη διατάξεων που είχε προτείνει το Συμβούλιο της Επικρατείας, υιοθετήθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και ενσωματώθηκε στο υπό κατάθεση νομοσχέδιο.

Η εν λόγω ρύθμιση, θα μπορούσε να αποκτήσει πεδίο εφαρμογής και στην περίπτωση των ομοίων υποθέσεων, η οποία δεν περιλήφθηκε πάντως στις προτάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συγκεκριμένα, αν ένδικο μέσο έχει γίνει δεκτό ή έχει απορριφθεί σε ορισμένη υπόθεση, η εν λόγω ρύθμιση μπορεί να εφαρμοσθεί σε υποθέσεις με το ίδιο αντικείμενο όπου με τα δικόγραφα προβάλλονται οι ίδιοι λόγοι, οι οποίοι έχουν ήδη αντιμετωπισθεί με την αρχική απόφαση που πρέπει πάντως να λαμβάνεται με τη συνήθη διαδικασία της επ' ακροατηρίου συζήτησης. Η ρύθμιση αυτή θα έχει ευεργετικές συνέπειες στις φορολογικές, υπαλληλικές και κοινωνικο-ασφαλιστικές διαφορές που παρουσιάζουν μεγάλο αριθμό ομοίων υποθέσεων.

III

1. Σημαντικές πρωτοβουλίες μπορεί να αναληφθούν επίσης στο επίπεδο των πρακτικών, ώστε να βελτιωθεί και να επιταχυνθεί η απονομή της δικαιοσύνης. Οι κυριότερες είναι :

α) Εγγραφή στον Η/Υ όλων των εκκρεμών υποθέσεων, με περιγραφή των κυριότερων στοιχείων κάθε υπόθεσης, όπως αριθμός και ημερομηνία κατάθεσης, ονόματα διαδίκων, προσβαλλόμενη πράξη, όνομα εισηγητή και δικάσιμος, χρονολογία διαβίβασης του φακέλου από τη Διοίκηση κ.λπ. Είναι αυτονόητο ότι τα σχετικά στοιχεία (π.χ. αναβολές, διακίνηση στοιχείων φακέλλου, αλλαγή εισηγητή) ενημερώνονται διαρκώς.

β) Εγγραφή στον Η/Υ των αποφάσεων των δικαστηρίων σε περίληψη, που συντάσσεται από τον εισηγητή της υπόθεσης μετά τη δημοσίευσή της.

γ) Δημιουργία δικτύου ηλεκτρονικών υπολογιστών για όλα τα δικαστήρια, με σκοπό τόσο την ενημέρωση των δικαστικών λειτουργών επί της νομολογίας όσο και την ταχύτερη σύνταξη των αποφάσεων. Η σύνταξη των σχεδίων αποφάσεων από τους εισηγητές-δικαστές σε Η/Υ θα έχει θετικές συνέπειες στην ταχύτερη καθαρογραφή τους που αποτελεί ένα από τα όχι ευκαταφρόνητα προβλήματα στη λειτουργία της διοικητικής δικαιοσύνης.

δ) Ταχύρρυθμα σεμινάρια για τους δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους, προκειμένου να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ε) Εγγραφή των εκθεμάτων των υποθέσεων στον Η/Υ με τη σχετική ένδειξη των υποθέσεων που συζητούνται και αυτών που αναβάλλονται. Πρόσβαση στα εκθέματα μπορεί να έχουν οι χρήστες των Η/Υ δικηγόροι, απ' όπου ενημερώνονται για τη συζήτηση των υποθέσεων.

στ) Οι αιτήσεις για την κατά προτεραιότητα : 1) εκδίκαση υποθέσεων, 2) καθαρογραφή αποφάσεων, καθώς και για την χορήγηση αντιγράφων δικαστικών αποφάσεων, μπορεί να κατατίθενται με τηλεμοιοτυπικό μηχάνημα (fax) σε καθορισμένο τηλεφωνικό αριθμό του δικαστηρίου. Αμέσως μετά την διαβίβαση του εγγράφου δίδεται αριθμός πρωτοκόλλου, και ο ενδιαφερόμενος μπορεί, από το τηλέφωνο, να επιβεβαιώνει την λήψη του φαξ από το δικαστήριο.

ζ) Καθορισμός συγκεκριμένου τηλεφωνικού αριθμού, σε κάθε δικαστήριο, για την παροχή πληροφοριών. Ο αρμόδιος υπάλληλος θα χειρίζεται Η/Υ προκειμένου να παρέχει τις πληροφορίες των εδ. α, β, ε, στ. Το μέτρο αυτό θα εξυπηρετήσει πολίτες που

δεν έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση Η/Υ και προσέρχονται κυρίως από την επαρχία ή από ασθενέστερες κοινωνικά και οικονομικά τάξεις.

2. Η καθιέρωση των ενλόγω πρακτικών στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια θα έχει θετικές συνέπειες στις συνθήκες λειτουργίας τους. Ενπρώτοις θα διαμορφωθούν πρόσφοροι όροι για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δικηγόρων και των διαδίκων, εφόσον δεν θα απαιτείται να προσέρχονται στο δικαστήριο για να πληροφορηθούν την εξέλιξη των εκκρεμών υποθέσεων. Έτσι οι επισκέψεις τους στα δικαστήρια θα σχετίζονται με κρίσιμες μόνον “στιγμές” της υπόθεσης, όπως η ανάγνωση των στοιχείων του φακέλλου, η ενημέρωση για την εισήγηση του εισηγητή-δικαστή και η επ’ ακροατηρίου συζήτηση.

Η μείωση των επισκέψεων διαδίκων και δικηγόρων θα έχει περαιτέρω θετικές επιπτώσεις στην εργασία των δικαστικών λειτουργών και των δικαστικών υπαλλήλων. Και τούτο διότι οι μεν πρώτοι θα αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην επεξεργασία των υποθέσεων, οι δε γραμματείες δεν θα είναι υποχρεωμένες να παρέχουν, σε καθημερινή βάση, πληροφορίες σε μεγάλο αριθμό δικηγόρων και διαδίκων. Είναι αυτονόητο ότι η μείωση του όγκου των επισκεπτών στα δικαστήρια θα συμβάλλει στη δημιουργία καλύτερης εικόνας, αφού θα εκλείψουν φαινόμενα συνωστισμού στους διαδρόμους, οι εντάσεις στις γραμματείες καθώς και η πολύωρη παραμονή των δικηγόρων και των διαδίκων στους χώρους των δικαστηρίων.

3. Επισημαίνεται ότι στο Συμβούλιο της Επικρατείας έχει ήδη αρχίσει η διαδικασία μηχανοργάνωσης και έχει δοθεί προτεραιότητα στην εγγραφή σε Η/Υ των αποφάσεων του Δικαστηρίου. Οι ρυθμοί πάντως της διαδικασίας αυτής είναι βραδείς και επιβάλλεται η ενίσχυση του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την ταχύτερη προώθηση της μηχανοργάνωσης και την επέκτασή της στους τομείς που έχουν προαναφερθεί (βλ. παραπάνω III 1 α, ε, ζ).

Αθήνα, 12 Νοεμβρίου 1998

Dis.Δ(2)/ΠΙ/Prot.DioikDik.doc/2.11.98/p.1-4/md,rp (Δ28)